

DAN

TĂRCHILĂ

CONDIȚIA

CREAȚIEI

NOASTRE

Într-un interviu din acest an, Horia Lovinescu mărturisea sine qua non-ul creației sale și, cred, al creației în general, ca fiind *adevărul*. Dramaturgia acestui sfert de secol al Republicii noastre și-a făcut drum în condiții de pionierat, deși sintem moștenitorii unei tradiții de teatru cu o valoare cunoscută și recunoscută pe plan mondial. Dar, ca în orice început de epocă, raporturile oamenilor între ei însuși, precum și cele dintre oameni și noul concept despre lume, duc inevitabil spre o creație artistică organic legată de noua realitate constituită. Poate că dramaturgia, prin specificul ei, este prima care să descifreze această realitate și, din această pricină, condiția autenticității, care-i dă dreptul la valoare, este adevărul. Acest adevăr, însă, nu se lasă prins atât de ușor, cum se erede de obicei, din două motive: o epocă își începe istoria prin ideile ei, idei care sînt apoi transferate în realități; evoluția societății se face în profunzime și, mai ales, prin intermediul unor prefaceri rapide, revoluționare. În aceste condiții, scriitorul trebuie să fie el însuși un participant pe scena contemporaneității, un observator neobosit al lumii din jur și un îndrăgostit de această lume pe care o trece artistic în opera lui. Uneori, tumultuoasele prefaceri din structura socială și neașteptatele mutații pe planul spiritual se succed atât de repede, încît copleșesc și pe cel mai temerar și entuziast iscoditor al realității, depășindu-l în scrierea unei opere, care, dacă nu a fost concepută și plămădită la timp, riscă să apară deja învechită și, din acest motiv chiar neadevărată, adică reflectînd un adevăr al lui „ieri”, nevalabil pentru „azi”. De aceea, munca de creație este pasionantă și comportă un consum formidabil de energie, pentru că trebuie să descifrăm din aceste adevăruri, care se înălțăuiesc cu rapiditate în evoluția acestor vremuri revoluționare, pe acela unic ce reprezintă esența lumii noastre. Dacă trecem în revistă dramaturgia ultimilor douăzeci și cinci de ani, eșecurile sînt tot atât de interesante ca și izbînzile. Important rămîne curajul dramaturgilor de a se avînta în dezlegarea tainelor realității noastre, precum și permanența setei de cunoaștere, demne de creatorul autentic. N-am fost totdeauna pe placul tuturor (ar fi decepționant !), toți am avut piese care „au căzut” (mai repede sau mai puțin repede), fiecare dintre noi a trecut în acești ani prin focul unei experiențe a vieții (care nu ne-a iertat atunci cînd n-am înțeles-o), dar am răzbit pînă la urmă și am reușit să creăm o dramaturgie originală, izvorită din necesitățile spirituale ale poporului și scrisă pentru el. Avem dreptul să pășim cu încredere în al doilea sfert de veac de țară nouă, în slujba căreia ne înregimentăm credincioși mărețelor ei idealuri. Marea dramaturgie este, prin excelență, un rezultat al maturității unei epoci. Ca să atingă piscuri, trebuie să urce, să-și cante drumurile, să și le creeze singură, cînd drumurile nu există, uneori e nevoie de ochuri, poate chiar de întoarceri, dacă poteca nu duce nicăieri, dar esențial este că nu scăpăm din ochi niciodată piscul spre care am pornit, care ne fascinează și ne atrage irezistibil și pe care îl vom atinge într-o bună zi, noi sau cei care vor veni după noi.